

 **Handleiding
aanplanten Mini Bos**

samen investeren
in welvaart
en welzijn

GOODPLANET.be

Je Mini Bos planten

Het Mini Bos gebruikt de plantmethode van de Japanse professor Akira Miyawaki.

Deze methode bestaat uit **zes stappen** :
Stap 1 tot 3 voer je uit **voor de herfstvakantie**.
Stap 4 tot 6 doe je met het plantenpakket.

Overzicht van de verschillende stappen

Stappenplan	Timing	Materiaal
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ontwerp bedenken 2. Bos intekenen 3. Bodem voorbereiden – deel 1 	Voor de herfstvakantie	<ul style="list-style-type: none"> • 1 x spade (hoe meer, hoe beter!) • 1 x hark
<ol style="list-style-type: none"> 4. Bodem voorbereiden – deel 2 5. Planten 6. De eerste verzorging <ul style="list-style-type: none"> ○ Water geven ○ Mulchen 	November Binnen één dag na de levering van het pakket.	<ul style="list-style-type: none"> • 1 x spade (hoe meer, hoe beter!) • 1 x gieter of tuinslang • Werkhandschoenen • Bladafval of stro (om de bodem na het planten te bedekken) • 2 x 40-liter zak biologische compost. Voor een zandbodem neem je best een extra zak. • Eventueel een kom, rijnzand en hark voor het zaaien van het bloemenmengsel.
<ol style="list-style-type: none"> 7. Hang de naamlabels op 8. Neem een foto 	Plantdag	<ul style="list-style-type: none"> • Bijgeleverde naamlabels • Fototoestel/gsm

STAP 1: Het ontwerp bedenken

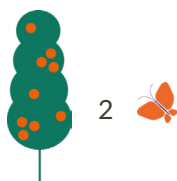
Denk goed na over de plaats waar je je Mini Bos wil planten. Je bos heeft **licht, water, lucht en voedsel** nodig om te groeien. De bomen groeien best goed in de schaduw, maar het bloemenmengsel heeft wat meer zon nodig. Het is handig om de **6 m² op voorhand te markeren**. Voor een cirkel kan je een touw van ongeveer 9 meter gebruiken. Voor een vierkant is dit 10 meter.

*ONZE TIPS

- Kies voor een plek die overdag zonlicht krijgt. Vooral de bloemen hebben zonlicht nodig om te groeien.
- Een ronde vorm oogt natuurlijker dan een rechthoek, driehoek of vierkant.
- Als je de bomen dichter dan 2 m (wettelijk vastgelegde afstand) van de erfgrans wil planten, overleg dan eerst even met de buren. Plant het Mini Bos ook niet pal tegen een gebouw.

STAP 2: Het Mini Bos tekenen

Het Mini Bos bestaat uit vijf bomen, vijf struiken en een bloemenmengsel. We bieden 3 verschillende pakketten aan gebaseerd op het bodemtype: droge grond, natte grond en zandleem. Je kan een Mini Bos planten op een plaats die in oorsprong verhard, gras of border is. Je hebt in de vorige stap een vorm gekozen en je bos gemarkeerd. Nu kan je **de planten binnen dit ontwerp een plek geven**. Teken het bos op schaal en geef alle bomen, struiken en de bloemenrand een plekje. Dit plan heb je nodig als je over een tijdje gaat planten.

*ONZE TIPS

- o Plaats de bomen in het midden. Zorg dat de bomen ongeveer 30 cm uit elkaar staan.
- o Plaats de struiken rond de bomen. Zorg dat de struiken ongeveer 30 cm van de bomen en van elkaar vandaan staan.
- o Teken de bloemenrand bij voorkeur aan de zuidelijke rand. Zo krijgen ze voldoende zonlicht.

STAP 3: De bodem voorbereiden – deel 1 (voor de herfstvakantie)

GEEF DE BLOEMENRAND EEN GOEDE START - VALS ZAAIBED

Maak **voor de herfstvakantie de bodem vrij** op de plaats waar het Mini Bos zal komen. Besteed extra **aandacht aan de rand waar het bloemenmengsel** zal worden ingezaaid. Door de bodem vooraf vrij te maken zullen de zaden van ongewenste planten ontkiemen waarna je ze eenvoudig kan verwijderen voordat je het bloemenmengsel inzaait. Op deze manier zorg je dat de concurrentie om voeding, licht en water voor je bloemen, zo klein mogelijk is. Deze methode heet een vals zaaibed.

*ONZE TIP

- o Hou de stenen, tegels of graszoden die je uit het plantvak weghaalt bij om er na het planten een **stenen muurtje of een aarden wal van te maken rond het Mini Bos**. Vul de kieren van het stenen muurtje op met aarde. Zo groeien er vanzelf plantjes en mossen. Om dit proces te versnellen kan je ze alvast zelf in de kieren planten of zaaien. Het ziet er niet alleen leuk uit, maar helpt ook om de mulchlaag op zijn plek te houden en biedt beschutting voor insecten en amfibieën.

GEEF DE BOMEN EEN GOEDE START - LOSSE AARDE

Maak de bodem los tot 30 cm diep door de grond om te schuppen. Dit is ongeveer de lengte van een spade. Zorg ervoor dat er geen grote kluiten meer zijn. Hierdoor kunnen de wortels van de bomen en struiken gemakkelijker wortelen en kan water makkelijker de bodem insijpelen.

*ONZE TIP

- o Duid met paaltjes aan waar je de bomen en struiken zal planten.

STAP 4: De bodem voorbereiden – deel 2

GEEF DE BLOEMENRAND EEN GOEDE START - VALS ZAAIBED

Verwijder op de plaats waar de bloemenrand komt alle ongewenste (kiem)planten. In het deel waar de bomen en struiken zullen staan is dit niet nodig.

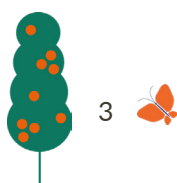
GEEF DE BOMEN EEN GOEDE START - COMPOST TOEVOEGEN

Om de bomen in je Mini Bos de ultieme start te geven, **voeg je extra voeding (compost) toe aan de grond**. Hierdoor wordt het een echt luilekkerland voor je bos!

Verspreid hiervoor eerste de compost over je plantvak. Meng daarna de compost met de aarde tot 30 cm diep. Dit is ongeveer de lengte van een spade.

*ONZE TIP

- o Voeg geen compost toe op de rand waar je het bloemenmengsel zal zaaien want armer grond is net goed voor deze bloemen. Hoe armer de grond op dit stukje, hoe meer bloemen je zal hebben. Als je bemest, profiteren vooral grassen en snelgroeiende onkruiden en dat ten koste van de bloemen.

STAP 5: Planten maar!

Na ontvangst van je pakket moet het Mini Bos **binnen een dag** de grond in. Zo drogen de wortels niet uit. Bekijk je beplantingsplan en leg de planten op de juiste plek. Plant daarna eerst de bomen, dan de struiken en tot slot zaai je het bloemenmengsel.

HOE PLANT IK EEN BOOM?

Voor het graven van een plantgat gebruik je een spade. Het gat graaf je **net zo diep en breed als het wortelstelsel** van de boom die je gaat planten zonder ze bijeen te drukken. Na het graven van het gat steek je de jonge boom in het plantgat en **maak je deze dicht met de afgegraven grond**. Om ervoor te zorgen dat het wortelstelsel voldoende ruimte heeft, **schud je het boompje voorzichtig heen en weer** en druk je de grond zachtjes aan. Geef elke plant vervolgens een grote hoeveelheid water. Zo maken de wortels contact met de bodem en is de kans dat je bos een succes wordt groter.

HOE ZAAI IK HET BLOEMENMENGSEL?

Neem wat van het mengsel in je hand en **strooi het gelijkmatig** uit over rand op zuiden van het plantvak. Hou je hand daarbij ongeveer 20 cm boven de bodem. Na het inzaaien **werk je het zaad heel oppervlakkig in**. Dit doe je door zachtjes met een hark over dit stukje te gaan. Of, door het zacht met de voeten aan te drukken zodat het zaad contact maakt met de bodem. Werk je zaad zeker niet te diep in de bodem.

*ONZE TIPS:

- o Zaai niet in een heel droge periode, wanneer het vriest of als de ondergrond extreem nat is!
- o Giet het zaaizakje leeg in een kom. Schud de zaden goed door elkaar en doe er wat fijn rijnzand bij (verkrijgbaar in doe-het-zelf-zaken) om gelijkmatig inzaaien gemakkelijker te maken. Zo kun je mooi egaal zaaien en zie je ook waar je reeds gezaaid hebt.
- o Maak een afbakening rondom de bloemenrand. Bijvoorbeeld een aarden walletje, muurtje of lage afspanning want deze planten gaan stuk als je ze betreed (zowel als zaadje, kiemplant of bloem).

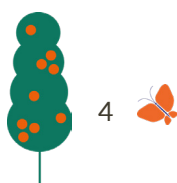
PLANT JE TOCH LATER? KUIL DAN JE BOMEN EN STRUIKEN IN.

Lukt het niet om het bos binnen een dag te planten? Dan kuil je best de bomen en de struiken in. Dit betekent dat je ze **met hun wortels in de grond** zet. Graaf een brede kuil of greppel waarin je de bomen en struiken naast elkaar legt. Gooi de kuil of greppel weer dicht. Zorg dat alle wortels goed bedekt worden met losse aarde zonder kluiten. Door de aarde kan de vorst en koude de wortels niet beschadigen. Dit kan op een tijdelijke plek. Op deze manier kan je de boompjes gerust een paar weken laten staan. Al heeft meteen planten de voorkeur.

DE MIYAWAKI METHODE

Deze methode werd ontwikkeld door de Japanse botanist Akira Miyawaki. Het is een beproefde plantmethode voor snelle herbebossing.

Door de bomen en struiken dicht bij elkaar te planten en de grond te bewerken, worden de planten gestimuleerd om extra snel te groeien. Hierdoor wordt het pas aangeplante bos al snel een heuse wildernis. Meer hierover lees je in de fiche Mini Bos.

STAP 6: De eerste verzorging

MULCHEN

Na het planten bedek je de bodem tussen de **bomen en struiken met een losse laag stro van 15 cm dik**. Zorg ervoor dat je de bloemenrand niet met stro bedekt, die kunnen er namelijk niet doorheen groeien. Mulch beschermt de bodem en het bodemleven tegen direct zonlicht, droogte en vorst. Bovendien voorkomt het onkruidgroei. Dat scheelt je weer wat wieden. Mulch wordt binnen één tot twee jaar omgezet in humus en dat is weer extra voeding voor de planten.

WATER GEVEN

Tijdens het planten heb je alle bomen en struiken al individueel water gegeven om ervoor te zorgen dat de wortels contact maken met de bodem. **Na het mulchen geef je het bos als geheel nog een keer goed water. De mulchlaag moet helemaal doorweekt zijn.** Dit voorkomt niet alleen dat de mulch wegwaait, maar houdt de bodem ook lekker vochtig. En dat is heerlijk voor je Mini Bos!

STAP 7: Hang de naamlabels op

Schrijf op de bijgeleverde labels de (soort)naam en hang ze aan de bijhorende boom of struik. Op de projectpagina van 'Mini Bos, Mega Effect!' (www.goodplanet.be/nl/mini-bos) vind je kenmerkenfiches voor elk type plantpakket om je te helpen iedere plant in je Mini Bos op naam te brengen.

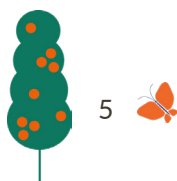
Als school of vereniging kan je meteen aan de slag gaan met je groep met de activiteit 'De Mini Bos-opwarmer'. Deze wordt beschreven in 'fiche 1 - Mini Bos' en kan je ook downloaden op de projectpagina. Met deze activiteit duik je meteen je Mini Bos in en leer je de bomen en struiken beter kennen.

STAP 8: Neem een foto van je kersverse Mini Bos

Neem een foto waarbij je zorgt dat het Mini Bos op één foto pas. Stuur je foto door via minibos@goodplanet.be.

Veel (leer)plezier!

Het Mini Bos-team van GoodPlanet en Cera

Soortenlijst van het plantenpakket

De samenstelling van de soorten bomen en struiken is aangepast aan het bodemtype dat je bij de start hebt doorgegeven. Er zijn drie verschillende pakketten: droge, natte en leemgrond. Het zadenmengsel voor de bloemen is in ieder pakket gelijk. Hieronder vind je een overzicht van de samenstelling voor ieder pakket.

	Plantenpakket 1 voor droge grond	Plantenpakket 2 voor natte grond	Plantenpakket 3 voor zandleem
bomen	<ul style="list-style-type: none"> boskers (<i>Prunus avium</i>) haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>) veldesdoorn (<i>Acer campestre</i>) lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>) ruwe berk (<i>Betula pendula</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> boskers (<i>Prunus avium</i>) zwarte els (<i>Alnus glutinosa</i>) grauwe wilg (<i>Salix cinerea</i>) boswilg (<i>Salix caprea</i>) zachte berk (<i>Betula pubescens</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> boskers (<i>Prunus avium</i>) haagbeuk (<i>Carpinus betulus</i>) veldesdoorn (<i>Acer campestre</i>) boswilg (<i>Salix caprea</i>) hazelaar (<i>Corylus avellana</i>)
struiken	<ul style="list-style-type: none"> gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>) hondsroos (<i>Rosa canina</i>) veldiep (<i>Ulmus minor</i>) sleedoorn (<i>Prunus spinosa</i>) rode kornoelje (<i>Cornus sanguinea</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>) hondsroos (<i>Rosa canina</i>) gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>) gele kornoelje (<i>Cornus mas</i>) rode kornoelje (<i>Cornus sanguinea</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> gewone vlier (<i>Sambucus nigra</i>) lijsterbes (<i>Sorbus aucuparia</i>) gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>) gele kornoelje (<i>Cornus mas</i>) rode kornoelje (<i>Cornus sanguinea</i>)
bloemen	<ul style="list-style-type: none"> <i>Achillea millefolium</i> (gewoon duizendblad) <i>Agrostemma githago</i> (bolderik) <i>Borago officinalis</i> (komkommerskruid) <i>Calendula arvensis</i> (akker-goudsbloem) <i>Campanula rotundifolia</i> (grasklokje) <i>Centaurea cyanus</i> (korenbloem) <i>Centaurea jacea</i> (knoopkruid) Syn. <i>Cyanus segetum</i> <i>Cichorium intybus</i> (wilde chicorei) <i>Clinopodium vulgare</i> (borstelkrans) <i>Consolida regalis</i> (wilde ridder-spoor) <i>Daucus carota</i> (wilde peen) 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Echium vulgare</i> (slangenkruid) <i>Galium mollugo</i> (glad walstro) <i>Geranium pyrenaicum</i> (bermoovievaarsbek) <i>Glebionis segetum</i> (gele ganzenbloem) <i>Knautia arvensis</i> (beemdkroon) <i>Legousia speculum-veneris</i> (groot spiegelklokje) <i>Leontodon hispidus</i> (ruige leeuwentand) <i>Leucanthemum vulgare</i> (gewone margriet) <i>Lotus corniculatus</i> (gewone rolklaver) <i>Malva sylvestris</i> (groot kaasjeskruid) <i>Matricaria chamomilla</i> (echte kamille) 	<ul style="list-style-type: none"> <i>Onobrychis viciifolia</i> (esparcette) <i>Origanum vulgare</i> (wilde marjolein) <i>Papaver rhoeas</i> (grote klapproos) <i>Prunella vulgaris</i> (gewone brunel) <i>Reseda lutea</i> (wilde reseda) <i>Rhinanthus minor</i> (kleine rateelaar) <i>Silene flos-cuculi</i> (echte koekeksbloem) Syn. <i>Lychnis flos-cuculi</i> <i>Silene latifolia alba</i> (avondkoekeksbloem) <i>Silene vulgaris</i> (blaassilene) <i>Tragopogon pratensis</i> (gele morgenster)